

КАБИНЕТОТ ПО ИСТОРИЈА- УЧИТЕЛКА НА ЖИВОТОТ

доц. д-р Верица Јосимовска¹

Факултет за образовни науки, Универзитет „Гоце Делчев“-Штип

Апстракт: Наставните средства имаат инзворедно едукативна функција во целокупниот наставен процес, почнувајќи од појавата и примената на класичните средства, па се до пошироката примена на најсовремените електронски уреди во наставната работа. Во наставата по историја тоа најдобро го овозможува работата во кабинетот - специјализирана училница, која ја заменува таканаречената класична училница.

Клучни зборови: настава по историја, кабинет, специјализирана училница

Главна цел на наставата по историја е развивање способности кај учениците критички да го проучуваат минатото и објективно да го вреднуваат. Наставната програма исто така има за цел да придонесе за изградување на личности со граѓанска свест и однесување, слободни и активни индивидуи, кои од историјата ќе можат да ги извлечат највредните поуки и пораки за живот и мир, толеранција, меѓусебно почитување, односно изградување кај учениците на вредносен однос кон историското минато.

Современата ефективна лекција станува бесмислена, без широка и разновидна примена на модерните технички средства. Нивното користење е поврзано со неопходноста од воведување на работа во специјализирани училници по историја.

Воспитно - образовниот процес на младите генерации не може да се спроведува по шеми и методи кои, се воспоставени еднаш за секогаш. Низ времето постоел и продолжува да постои тенденција за усовршување на наставниот процес која ги следи промените во општеството, со воведување на нови посовремени услови, средства, методи за работа и сл.

Евидентен е фактот дека наставните средства имаат инзворедно едукативна функција во целокупниот наставен процес, почнувајќи од појавата и примената на класичните средства, па се до пошироката примена на најсовремените електронски уреди во наставната работа. Со употребата на одбрани и рационално применети наставни средства во наставата се обезбедува широк процес на интеграција во современиот општествен живот. Наставните средства му овозможуваат на ученикот широк и непречен пристап кон сите неопходни вредности на воспитувањето и образованието, самовоспитанието и самообразованието во животот и работата. Во наставата по историја тоа најдобро го овозможува работата во кабинетот - специјализирана училница, која ја заменува таканаречената класична училница.

Еден од предусловите за изведување на ефикасна нагледна настава е и кабинетот за наставата по историја. Во практиката, често, се мешаат поимите кабинет, кабинетска настава и специјализирана училница. Терминот кабинетска настава потекнува од американската учителка Хелен Паркурст која за да си ја олесни работата, во училишната зграда ги користела сите расположиви простории, во кои ги упатувала учениците на самостојна работа. Ваквиот систем на работа постепено се усовршувал и секоја просторија, посебно опремена за настава по одреден предмет, во кој работи посебен стручњак се вика кабинетска настава. Овој термин е задржан до денес и се употребува и за работа во специјализирана училница. Руските педагози на пример, работата во специјализираните училници ја викаат само кабинетска настава.

Терминот е задржан и поради тоа што покрај училниците постоеле и мали простории кабинети, со наставни средства и друг прибор за наставна работа. Некаде тие кабинети се поврзани со училниците за одделни предмети и така се претвараат во специјализирани или предметни училници. Од таа просторна и функционална поврзаност на кабинетот и училницата и самата настава добива име кабинетска настава. Заради неадекватноста на термините кабинет и предметни училници подобро би било користењето на терминот специјализирана училница (Ачковска, 2001).

Модерно организиранот кабинет за настава по историја треба да има

- функционални складови за наставните средства и за наставната документација (слики, карти, шеми, архивски материјали, фотографии, трудови на ученици, проекти, планови за работа итн.)
- Посебно среден простор за наставникот (маса, стол и друг прибор)
- Методско-стручна библиотека за наставниците со историска, методска, педагошка и теоретска содржина, списанија, учебници, атласи и др.
- Училница со табла, компјутери и интернет и која може и да се затемни заради користење на апарати за проекција, како и доволен број клупи и столови за учениците
- Кабинетот би можел да содржи и мала колекција на архивски документи и музејска и нумизматичка збирка

Предностите на работата во специјализираните училници можат да се изразат во следното: се осигурува материјална база за работа, сите средства за работа и учење се концентрирани во една просторија и се при рака. Наставникот во текот на работата останува во својата училница. Поинтезивни и порационално се користат наставните средства. Се овозможува во сите типови на часови и во сите фази од часот , промена на облиците, методите и формите на работа.

Треба да се нагласи дека специјализираната училница не би го оправдала своето постоење, ако нејзиното создавање нема за последица постојано збогатување на нагледните средства. Современите текови во општеството, продорот на информатичката технологија стануваат и дел од образовниот процес. Потребата од користењето на новите технолошки и комуникациски средства во наставата по историја е повеќе од неопходна, а тоа е и начин учениците повеќе да се интерсираат за историјата како предмет но и како наука. Исто така ќе им овозможи и поголема креативност, одговорност, но и критичност во селектирањето на историските извори.

Во уредувањето и збогатувањето на нагледните средства можат да бидат вклучени и учениците кај кои треба да се создаде и развие творечка активност и со соодветен пристап и метод, наставникот и учениците да станат соработници. Во таа насока се и организирањето на слободните ученички активности по историја, би можело да постојат групи и секции со посебни задачи, како на пример група за собирање на археолошки предмети, група за нумизматика, група за изработка на карти, група која би ги користела информациската технологија и изработува разни збирки на фотографии, аудио и видео записи со теми од историјата и сл. Со тоа учениците би дале голем придонес во збогатувањето на содржините на специјализираната училишница.

Од поголемата и сестрана активност на учениците ќе произлезат и поквалитетни знаења, а тргнувајќи од современото образование, целта е да се добие (постигне) оперативно знаење кое ќе можат учениците да го применуваат во својата дејност, во текот на школувањето, во животот и работата. Врз основа на оперативното знаење, подоцна, во животот, некои ученици ќе можат со натамошниот развој да го издигнат до креативно знаење во смисла на откривање и создавање нови материјални и духовни добра. “ (Алис, 1968)

Можеме да заклучиме дека најбогата е онаа специјализирана училишница, која има многу наставни средства, многумодели и инструменти, драгоцените карти и ретки збирки, туку онаа, која ги поттикнува и наставникот и ученикот на творечка работа. Само правилно подредена, плански искористена специјализираната училишница може да изврши значајна улога во унапредувањето и модернизирањето на наставата по историја.

Литература

- Алис Мајл, Креативност у настави, Сарајево, 1968
Владимир Пољак, Специјализирана училишница, Загреб, 1971
Миноски Ј. Наставата по историја во граѓанското општество, Тетово, 1997
Историјска наука и настава историје у савременим условима, ЦАНУ, Подгорица, 1994
Ачковска Виолета, Методика на наставата по историја, УКИМ, Филозофски факултет, Скопје, 2001.